

**Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової
адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка**

Циклова комісія педагогіки, психології та методик навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

Павло ЯЛОВСЬКИЙ

«*24*» *серпня* 20*25* року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Літня педагогічна практика в ЗДО

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**

Галузь знань **А Освіта / Педагогіка**

Спеціальність **А2 Дошкільна освіта**

Освітньо-професійна програма **Дошкільна освіта**

Кременець – 2025

Мишаківська Л.О. Літня педагогічна практика: робоча програма педагогічної практики для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі А Освіта за спеціальністю А2 Дошкільна освіта. Кременець, 2025. 21 с.

Розробник:

Мишаківська Людмила Олександрівна – викладач циклової комісії педагогіки, психології та методик навчання Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії педагогіки, психології та методик навчання
Протокол від «1» вересня 2025 р. № 1

Голова циклової комісії

Надія САБРАН

1. Вступ

Педагогічна практика (літня) в закладі дошкільної освіти є важливою складовою підготовки майбутніх вихователів, оскільки вона надає здобувачам можливість застосувати теоретичні знання на практиці, розвивати професійні навички та поглиблювати розуміння специфіки роботи з дітьми передшкільного віку.

Здобувачі мають можливість спостерігати за щоденними процесами виховання та розвитку дітей, а також самостійно проводити заняття, організовувати ігри, брати участь у догляді за дітьми. Це допомагає їм формувати вміння планувати та організовувати освітній процес.

Робота з дітьми потребує спеціальної психологічної підготовки, і практика дозволяє здобувачам адаптуватися до роботи в дитячому колективі, зрозуміти поведінкові особливості дітей, навчитися ефективно взаємодіяти з ними.

Під час практики майбутні вихователі опановують методи виховної роботи, розвивають креативність, вчаться знаходити індивідуальний підхід до кожної дитини та працювати в команді з іншими педагогами.

Здобувачі мають можливість критично осмислювати власну діяльність, отримувати зворотний зв'язок від керівників практики та аналізувати свої сильні та слабкі сторони. Це сприяє вдосконаленню професійної майстерності.

Практика в колективі педагогів дозволяє студентам інтегруватися в професійне середовище, спілкуватися з досвідченими фахівцями, обмінюватися досвідом і переймати корисні педагогічні методи та підходи.

Отже, педагогічна практика (літня) допомагає майбутнім вихователям не лише закріпити знання, але й отримати цінний досвід, необхідний для подальшої професійної діяльності, що робить її невід'ємною частиною підготовки кваліфікованих фахівців.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Педагогічна практика (літня)» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Дошкільна освіта з галузі знань А Освіта за спеціальністю А2 Дошкільна освіта.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма здобуття освіти	
Кількість кредитів – 6	Галузь знань А Освіта	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність А2 Дошкільна освіта Освітньо-професійна програма Дошкільна освіта	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		1-й	
Загальна кількість годин –180		Семестр	
		2-й	
		Лекції	
Тижневих годин – 45 Тижнів – 4	освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	–	–
		Практичні, семінарські	
		–	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		180 год.	
		Вид контролю:	
Залік 2-й семестр			

3. Мета та завдання літньої педагогічної практики

Літня педагогічна практика у закладах дошкільної освіти передбачена освітньо-професійною програмою підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, спеціальності 012 Дошкільна освіта. Це особливий вид діяльності, що визначений як ефективний компонент професійної, інтелектуальної і життєвої підготовки майбутнього вихователя. Вона є показником того, наскільки глибоко і усвідомлено здобувачі засвоїли теоретичні знання з курсів дитячої психології, педагогіки, фахових методик та оволоділи практичними навичками і вміннями.

Метою літньої педагогічної практики є поглиблення теоретичних знань студентів з фахових дисциплін, формування умінь і навичок, необхідних для виконання функцій вихователя закладу дошкільної освіти формування сучасного вихователя-бакалавра в умовах модернізації дошкільної освіти в Україні.

Основні завдання літньої педагогічної практики в ЗДО:

- 1) поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань здобувачів;
- 2) формування навичок спостереження і аналізу педагогічної діяльності, вміння осмислювати та використовувати педагогічний досвід кращих працівників закладів дошкільної освіти;
- 3) вироблення прагнення до пошуку найбільш ефективних методів роботи з дошкільниками;
- 4) формування і розвиток у майбутніх вихователів педагогічних вмінь та навиків, професійно значимих якостей особистості, інтересу і любові до педагогічної діяльності, до дітей;
- 5) формування нахилів і потреб до педагогічної самоосвіти і розвиток творчого підходу до педагогічної діяльності;
- 6) виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності на посаді вихователя закладу дошкільної освіти.

У процесі проходження літньої педагогічної практики в ЗДО у здобувачів формуються такі **компетентності**:

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8 Здатність використовувати інформацію та комунікаційні технології.

СК1 Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК2 Здатність до фізичного розвитку дітей дошкільного (раннього та

передшкільного) віку, формування життєво необхідних умінь та навичок, рухового досвіду та розвитку фізичних якостей.

СК3 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку навичок безпечної поведінки в довіллі, навичок орієнтування на сталий розвиток.

СК4 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку основ здорового способу життя, здоров'язбережувальних навичок.

СК5 Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК6 Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК9 Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

СК10 Здатність до розвитку мовлення у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку та їхньої взаємодії з однолітками та дорослими.

СК11 Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-естетичної, пізнавальнодослідницької діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК12 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва.

СК13 Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

СК15 Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

СК16 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку свідомої потреби в регулярних заняттях фізичною культурою.

СК17 Здатність до використання сучасних та ефективних методик і технологій навчання англійської мови в закладі дошкільної освіти.

СК18 Здатність дотримуватися норм сучасної англійської мови в усній та писемній професійній та міжособистісній комунікації з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання.

Програмні результати навчання

РН1 Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.

РН2 Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

РН3 Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових

особливостей.

РН5 Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій.

РН6 Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм.

РН7 Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

РН8 Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН9 Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм.

РН10 Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН11 Мати навички збереження та зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я, попередження та протидії булінгу, формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН12 Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії.

РН13 Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності.

РН14 Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН15 Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

РН16 Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку.

РН17 Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур.

РН18 Організовувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН20 Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

РН21 Демонструвати вміння організовувати роботу з фізичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку у закладі дошкільної освіти.

PH22 Володіти іншомовною комунікативною компетентністю, виявляти здатність до вдосконалення та підвищення її рівня.

PH23 Формувати у дітей дошкільного віку здатність до спілкування англійською мовою.

4. Організація літньої педагогічної практики в ЗДО

Літню педагогічну практику в ЗДО здобувачі проходять у закладах дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності (навчально-виховних комплексах, закладах загальної середньої освіти, в яких функціонують передшкільні групи) і триває 4 тижні.

Об'єктами літньої педагогічної практики в ЗДО виступають заклади дошкільної освіти різних форм власності, які застосовують нові передові форми та методи організації освітнього процесу дітей раннього та передшкільного віку.

Для керівництва педагогічною практикою здобувачів призначаються досвідчені викладачі циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін та дошкільних методик, що мають досвід роботи у ЗДО та практичні працівники.

Здобувачі працюють почергово в першу або другу половину дня і проводять таку роботу: спостерігають за роботою вихователя, аналізують її, складають календарний план роботи з дітьми та працюють за ним; розробляють конспекти занять, колективних та групових форм роботи; здійснюють всебічне виховання і розвиток дітей на заняттях і у повсякденному житті; створюють умови для розвитку самостійної діяльності дітей (ігрової, трудової, художньої тощо); проводять діагностику знань, умінь і навичок дітей, психолого-педагогічні спостереження; створюють і підтримують у групі сприятливий психологічний клімат, забезпечують охорону здоров'я дітей, запобігають дитячому травматизму; проводять педагогічний експеримент відповідно до теми курсової роботи, впроваджують результати власного наукового дослідження у практику своєї роботи; організовують роботу з батьками; проводять відкриті заняття з наступним обговоренням.

Зміст педагогічної практики орієнтовно розподіляється таким чином:

1-й тиждень (підготовчий етап) – спостереження і аналіз навчально-виховної роботи в різних вікових групах.

Перший тиждень практиканти спостерігають роботу вихователя з дітьми, а потім самостійно працюють по 6 годин на день (1 чи 2 зміна), проводячи процеси життєдіяльності, ігрову, трудову діяльність, заняття з різних освітніх ліній згідно методичних рекомендацій викладачів педагогіки та фахових методик.

Також в перші дні практики кожен студент під час спостережень вивчає дітей своєї вікової групи, рівень їх знань, умінь і навичок, характер взаємовідносин в різних видах діяльності, визначає дитину, за якою проводитиме психолого-педагогічне спостереження.

В кінці першого тижня студенти завершують складати індивідуальний план проходження педагогічної практики, готують документацію для самостійного проведення навчально-виховної роботи з дітьми в наступні тижні практики (календарні плани та конспекти занять).

2-й – 3-й тижні (основний етап) – самостійна робота студентів-практикантів на

посаді вихователя.

4-й тиждень – проведення залікових процесів життєдіяльності та колективних і групових форм роботи (занять з різних освітніх ліній), підготовка звітної документації; участь у педагогічній раді, присвяченій обговоренню підсумків педпрактики.

На **підготовчому етапі** здобувачі спостерігають і аналізують організацію освітнього процесу в закріпленій за ними групі: заняття, процеси життєдіяльності тощо.

Результати спостережень практиканти фіксують в щоденнику, який ведуть упродовж всієї практики.

На **основному етапі** здобувачі самостійно працюють вихователями. В цей час крім щоденної навчально-виховної роботи з дітьми, організовують загальні заходи для дітей (тематичні свята – Купала, екскурсії), організовують спілкування старших дітей з молодшими тощо.

Практиканти проводять роботу з батьками: беруть участь у батьківських зборах, надають індивідуальні та групові консультації з питань навчання і виховання дошкільників, проводять бесіди, добирають і оформляють матеріали в батьківських куточках тощо.

На **підсумковому етапі** (4 тиждень), практиканти проводять залікові види діяльності. Конспекти залікових занять перед проведенням затверджуються вихователем та методистом. Практика завершується обговоренням її підсумків на педагогічній раді в закладі дошкільної освіти та оформленням звітної документації.

Для ефективної реалізації програми педагогічної практики (літньої) мають бути враховані такі умови її організації:

1. Перед початком педагогічної практики (літньої) проводиться визначення рівня готовності здобувачів до практики (накопичення певного методичного матеріалу для практики, самостійно добирають дидактичні та рухливі ігри для дітей 3-6 років , загадки, вірші, інший мовленнєвий матеріал тощо).

2. Роботу з дітьми здобувачі-практиканти здійснюють під постійним контролем вихователя-наставника, який несе безпосередню відповідальність за життя і здоров'я дітей групи, їх освіту і розвиток.

3. Практиканти зобов'язані виконувати правила внутрішнього трудового режиму ЗДО, підкорятися розпорядженням директора та інших осіб, які мають право інспектувати ЗДО.

Перед початком педагогічної практики (літньої) проводиться настановча конференція, у ході якої здобувачі ознайомлюються з програмою практики: керівники роз'яснюють їм мету практики, ставлять конкретні завдання, інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форму звітності, критерії оцінювання тощо.

Послідовність реалізації завдань літньої практики здобувач визначає в індивідуальному плані проходження практики, який складається у перші дні практики, схвалюється викладачем-методистом та керівником від бази практики (вихователем, спеціалістами управління освіти, викладачами закладу вищої освіти). Кожен практикант працює відповідно до свого індивідуального плану.

Упродовж педагогічної практики (літньої) практиканти ведуть щоденник

педагогічних спостережень, у якому фіксують інформацію, необхідну для виконання завдань практики, висвітлюють хід їх виконання (згідно індивідуального плану проходження практики), в тому числі й роботу зі складання психолого-педагогічних характеристик дитини, вивчення та аналізу ділової документації ЗДО. Матеріали щоденника використовують для звіту про виконану під час практики роботу.

Літня педагогічна практика завершується підсумковою конференцією. У ході конференції здобувачі звітують про свою роботу під час практики, дають узагальнений аналіз її результатів, обмінюються досвідом у формі презентації перебігу практики, обговорюють причини труднощів та висловлюють пропозиції щодо покращення практичної підготовки до майбутньої професійної діяльності.

5. Програма літньої педагогічної практики в ЗДО

Змістовий модуль 1. Спостереження та аналіз освітньої діяльності вихователя

Програма літньої педагогічної практики в ЗДО передбачає проведення практикантами різнопланової освітньої роботи, а саме, виконання посадових обов'язків вихователя групи дітей передшкільного віку.

Самостійному здійсненню освітнього процесу в групі передують ознайомлення практикантів з закладом дошкільної освіти, організацією його роботи. Практика розпочинається із бесіди з директором ЗДО, у ході якої практиканти отримують загальні відомості про заклад дошкільної освіти (його тип, вид, контингент вихованців, основні напрями освітньої роботи з дітьми, пріоритетні завдання, на розв'язання яких спрямована робота закладу), дізнаються, на основі якої програми здійснюється розвиток дітей передшкільного віку та які форми планування освітньої діяльності прийняті в ЗДО. Директор проводить також інструктаж з практикантами щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності дітей передшкільного віку.

В перші дні перебування в закладі дошкільної освіти практиканти ознайомлюються з організацією його роботи, вивчають документацію, спостерігають та аналізують роботу вихователя (проведення процесів життєдіяльності, організацію різних видів освітньої діяльності), готуються до самостійної роботи на посаді вихователя: складають календарні плани освітньої роботи на період практики, конспекти процесів життєдіяльності, занять з фізичної культури та розваг, виготовляють необхідні дидактичні посібники, ігровий матеріал. Кожен здобувач обирає дитину, за якою він буде вести спостереження з метою складання психолого-педагогічної характеристики. На кінець підготовчого періоду здобувачі завершують складання індивідуального плану проходження педагогічної практики (літньої), затверджують його у методиста.

В період проходження педагогічної практики (літньої) практиканти спостерігають за проведенням занять різних видів і типів (комплексні, комбіновані, тематичні, інтегровані, фронтальні, групові, індивідуальні) з різних освітніх ліній та вечорів, розваг, тематичних свят тощо (всього 4-5 видів освітньої діяльності). Практиканти беруть участь в їх обговоренні, а результати спостережень фіксують у щоденнику.

Форма звіту: щоденник літньої педагогічної практики в ЗДО

Змістовий модуль 2. Самостійне виконання здобувачем-практикантом обов'язків вихователя

Під час проходження літньої педагогічної практики в ЗДО здобувачі самостійно працюють на посаді вихователя в першу і другу половину дня. Здійснюють всебічне виховання дітей, добираючи для цього конкретний зміст роботи і засоби педагогічного впливу. Проводять процеси життєдіяльності, ігри, спостереження, екскурсії та інші форми навчально-пізнавальної діяльності згідно Базового компонента дошкільної освіти та відповідної програми розвитку дитини передшкільного віку.

Освітня лінія «Особистість дитини»

Самоставлення

Діяльність. Ігрова: зміст дитячих ігор, оволодіння ігровими уміннями, рольова взаємодія дітей. Зображувальна: аналіз змісту і техніки дитячого малювання (використання кольору, дотримання пропорцій, відображення деяких характерних рис. композиція.)

Навчальна: прояв інтересу до навколишнього світу, характер дитячих запитань, компоненти навчальної діяльності (здатність усвідомити і прийняти навчальну мету, сприймання, осмислення, запам'ятання інструкцій, самоконтроль, самооцінка).

Трудова: зміст трудової діяльності, рівень оволодіння операційною стороною трудових дій, мотиви діяльності.

Взаємодія дитини з однолітками в різних видах діяльності: взаємооцінка, емоційне ставлення дітей один до одного, самопочуття дитини в групі. Уточнення соціального статусу кожної дитини, використання одержаної інформації для корекції дитячих взаємовідносин.

Пізнавальні психічні процеси. Сенсорна сфера: використання дітьми сенсорних еталонів у різних видах діяльності. Пам'ять: продуктивність запам'ятовування і наступного відтворення інформації в грі та навчальній діяльності: діалогічного та монологічного мовлення дітей у побуті та різних видах діяльності. Особистість. Засвоєння дітьми зразків правил поведінки в закладі дошкільної освіти та їх виконання. Мотиви поведінки дітей (на основі конкретних фактів). Оцінка рівня усвідомленості мотивів, їх ієрархія в окремих дітей.

Фізичний розвиток

Спостереження та самостійне проведення: різні форми організації фізичного виховання (фізкультурні заняття, ранкова гімнастика, рухливі ігри, спортивні розваги, гігієнічна гімнастика, спортивні свята). Місце кожної форми в системі фізичного виховання, завдання, зміст, особливості структури. Види і типи занять з фізичної культури, особливості кожного з них за змістом і формою організації, прийомами навчання.

Обладнання і фізкультурний інвентар на майданчику, у фізкультурному залі, його розміщення та зберігання, планування спортивного майданчика. Аналіз рівня рухових умінь і навичок дітей.

Проведення ранкової гімнастики, рухливих ігор, фізкультурних занять, гігієнічної гімнастики; організація спортивних ігор (городки, настільний теніс, бадмінтон) і

спортивних розваг; навчання дітей спортивним видам фізичних вправ (лижі, ковзани, санки, велосипеди, самокати, спортролери), елементи спортивних ігор (волейбол, хокей, футбол).

Проведення фізкультхвилинок під час занять та між заняттями.

Освітня лінія «Гра дитини»

Гра та керівництво вихователя різними видами ігор: організація ігор під час ранкового прийому дітей, у перерві між заняттями, на прогулянці, у другу половину дня в приміщенні та на повітрі, підбір іграшок та ігрового обладнання для різних видів ігор; прийоми керівництва сюжетно-рольовими, будівельно-конструктивними, іграми-драматизаціями, дидактичними іграми. Рівень розвитку ігрової діяльності дітей: самостійність у виборі теми гри і розвитку сюжету, кількість дітей і тривалість гри, різноманітність ролей, ігрових дій; взаємовідносини дітей у грі (уміння домовитись, розподілити ролі, накреслити план гри, самостійно підбирати іграшки або виготовити деякі з них, встановлення правил і контроль за їх виконанням).

Організація різних видів ігор дітей у першу та другу половину дня (сюжетно-рольові, будівельно-конструктивні, ігри-драматизації, дидактичні); підбір тематики ігор, планування та здійснення виховної роботи щодо підготовки дітей до гри (розширення знань, виготовлення спільно з дітьми обладнання тощо); допомога дітям у створенні ігрових ситуацій, розподілі ролей; підтримання інтересу до ходу гри, оцінка рівня ігрових умінь і навичок дітей.

Освітня лінія «Дитина в соціумі»

Спостереження та самостійне проведення: заняття щодо ознайомлення з оточуючим світом, художню літературою, розвитку словника, формування граматично правильного мовлення, підготовки до навчання грамоти. Різноманітність методів з різних розділів програми, програмовий зміст заняття; структура занять, обігравання кожної частини, взаємозв'язок між ними; доцільність вибору методів і прийомів у кожній частині; забезпечення активної пізнавальної діяльності дітей. Мова дітей і вихователя.

Народознавство в системі занять щодо ознайомлення з довкіллям (можна рекомендувати такі теми: «Мій народ», «Традиції мого народу», «Моя родина», «Моє село», «Моє місто», «Народи і у мільці», «Народи і обряди» тощо).

Робота з дітьми щодо розвитку мовлення в повсякденному житті. Куточок книги в різних вікових групах. Наочний і дидактичний матеріал у групах та методичному кабінеті, що використовується в роботі щодо ознайомлення дітей з навколишнім світом і розвитку мовлення.

Пробні заняття з різних розділів програми щодо ознайомлення з навколишнім світом, художньою літературою, розвитку мовлення. Підбір і самостійне виготовлення дидактичних посібників до пробних занять.

Використання усної народної творчості, віршів, оповідань в повсякденному житті та на заняттях.

Освітня лінія «Дитина у природному довкіллі»

Спостереження та самостійне проведення: заняття, що демонструють різні методи ознайомлення дітей з природою (спостереження, екскурсії, праця в природі), цільові прогулянки в природу. Умови в закладі дошкільної освіти, що сприяють реалізації завдань щодо ознайомлення з природою, екологічному вихованню: куточок природи, ділянка; город, наочні та дидактичні посібники, наявний інвентар тощо. Зв'язок занять щодо ознайомлення з природою з іншими розділами програми. Робота щодо ознайомлення з природою в повсякденному житті

Самостійне проведення занять по ознайомленню з природою. Проведення цільових прогулянок в природу. Організація спостережень і праці в природі, на прогулянці та в куточку природи. Ведення календаря природи і погоди. Збір природного матеріалу на прогулянках з дітьми, виготовлення іграшок-саморобок, ігри дітей з ними.

Використання в процесі ознайомлення з природою художньої літератури, ілюстративного матеріалу, музики.

Освітня лінія «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»

Спостереження та самостійне проведення роботи з формування елементарних математичних уявлень у різних вікових групах, підбір завдань, види наочного матеріалу, своєрідність демонстраційного та роздавального матеріалу для різних груп, доцільність використання.

Прийоми навчання в інтеграції з різними видами діяльності: рівень математичних уявлень у дітей, оволодіння термінологією.

Зв'язок роботи з математики з іншими видами діяльності. Робота щодо формування елементарних математичних уявлень в повсякденному житті.

Робота з формування елементарних математичних уявлень; підбір і виготовлення наочних посібників та дидактичних матеріалів.

Проведення дидактичних ігор, ігрових вправ для розвитку уявлень і закріплення знань про величину, форму, час, простір у повсякденному житті.

Освітня лінія «Дитина у світі культури»

Спостереження та самостійне проведення занять. Підготовка вихователя та дітей, організація на заняттях, прийоми навчання, керівництво вихователя групою й окремими дітьми, аналіз і оцінка дитячих робіт. Перегляд і аналіз дитячих робіт за 2-3 місяці, рівень зображувальних і технічних умінь та навичок дітей.

Ознайомлення з умовами для образотворчої діяльності: підбір обладнання та матеріалів у різних вікових групах, їх розміщення і зберігання. Умови для самостійної художньої діяльності дітей, ознайомлення з творами образотворчого мистецтва.

Проведення занять з малювання, ліплення, аплікації, конструювання. Диференціація завдань дітям під час занять з урахуванням здібностей дітей, їхніх нахилів та інтересів.

Розглядання творів образотворчого мистецтва, предметів народної творчості, використання музики та художньої літератури.

Організація самостійної художньої діяльності дітей, залучення їх до підготовки святкового оформлення, подарунків для батьків, дидактичних матеріалів до занять. Робота зі здібними дітьми поза заняттями.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики, конспекти проведених здобувачем інтегрованих занять з різних освітніх ліній, конспекти проведених форм організації життєдіяльності дітей в I та II половину дня, конспекти розваги чи свята, форми роботи з батьками, виставка-конкурс наочних посібників.

Змістовий модуль 3.

Вивчення особистості дітей та проведення психолого-педагогічної діагностики

Важливою складовою частиною роботи здобувача-практиканта є також проведення психолого-педагогічної діагностики, спрямованої на вивчення особистості дитини передшкільного віку. Це завдання педагогічної практики (літньої) практикант починає розв'язувати з перших днів перебування в групі.

Обираючи дитину, за якою буде спостерігати, здобувач-практикант має порадитися з вихователем групи, психологом ЗДО. Перш за все слід скласти план вивчення особистості дитини. Користуючись психолого-педагогічною літерату-рою, виділити основні критерії для оцінки фізичного, розумового, особистісного рівнів розвитку дитини певного віку, обрати методи психолого-педагогічної діагностики, які будуть застосовуватись під час збору відомостей про дитину.

При цьому практикант повинен враховувати, що головним методом вивчення дитини передшкільного віку має бути психолого-педагогічне спостереження.

Отримані за час спостережень відомості доповнюються і уточнюються в бесідах з батьками дитини, вихователями групи, під час індивідуальних діагностичних вправ, які проводить з дитиною здобувач-практикант, вивчення педагогічної та методичної літератури закладу дошкільної освіти.

Хід і результати вивчення особистості дитини здобувач-практикант фіксує у щоденнику педагогічної практики, зазначаючи зауваження, думки щодо розвитку дитини, можливі рекомендації щодо її виховання.

Наприкінці практики здобувачі оформлюють звітну документацію, беруть участь у педагогічній раді (чи виробничій нараді), присвяченій обговоренню підсумків переддипломної педагогічної практики.

Завдання: Складання психолого-педагогічної характеристики одного з вихованців групи.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики, звіт про педагогічну практику,

виставка-конкурс фотогазет, звіт у формі мультимедіа.

Після завершення літньої педагогічної практики в ЗДО здобувач обробляє зібраний матеріал і складає звіт, у якому подає аналіз всіх напрямів своєї роботи під час практики, характеризує повноту виконання завдань, труднощі, з якими стикався, вказує на досягнення та нереалізовані ідеї, визначає причини недоліків та упущень, намічає основні шляхи самовдосконалення.

Підсумком літньої педагогічної практики в ЗДО є звітна конференція за результатами практики.

5. Структура педагогічної практики (літньої)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		лекц.	сем.	практ.	лаб.	с. р.
Змістовий модуль 1. Спостереження і аналіз освітньої діяльності вихователя	30	-	-	-	-	30
Змістовий модуль 2. Самостійне виконання здобувачем-практикантом обов'язків вихователя	120	-	-	-	-	120
Змістовий модуль 3. Вивчення особистості дитини та проведення психолого-педагогічної діагностики	30	-	-	-	-	30
Разом годин за навчальним планом	180	-	-	-	-	180

Форми звітності здобувача про практику:

I. Оформлення і подання звітної документації:

- 1) індивідуального плану проходження педагогічної практики;
- 2) щоденника педагогічних спостережень;
- 3) календарного плану навчально-виховної роботи;
- 4) конспектів залікових занять з протоколом обговорення;
- 5) конспекту процесу життєдіяльності;
- 6) тез доповіді (консультації) для батьків;
- 7) психолого-педагогічної характеристики дитини;

- 8) сценарію свята (розваги)
- 9) звіту про педагогічну практику;
- 10) характеристики на здобувача-практиканта.

II. Презентація результатів проходження практики на звітній конференції.

6. Критерії оцінювання роботи практикантів

При оцінюванні результатів педагогічної практики враховується:

- рівень професійно-педагогічних умінь;
- прояв професійно-значущих якостей особистості: дисциплінованість, організованість, доброзичливість, врівноваженість, любов до дітей тощо;
- якість виконання усіх завдань практики;
- рівень виявлення творчості;
- рівень педагогічного аналізу і рефлексії;
- якість звітної документації.

Результати практики оцінюються за такими критеріями:

Оцінка **«відмінно»** ставиться, якщо здобувач під час практики проявив дисциплінованість, глибокі знання із фахових дисциплін, творчу самостійність у плануванні, підготовці і проведенні навчально-виховної роботи з дітьми; грамотно склав індивідуальний план, намітив конкретні шляхи його реалізації; на високому професійному рівні проводив заняття і процеси життєдіяльності, використовуючи широкий арсенал методів та прийомів; вдало здійснював виховну роботу в закріпленій групі, змістовно підготував свято, розваги; повністю виконав завдання практики та акуратно оформив звітну документацію. Оцінка **«добре»** ставиться, якщо здобувач освіти проявив дисциплінованість та акуратність у роботі, любов до дітей та професії, виконав всі пункти індивідуального плану, проте не досить ефективно застосовував

здобуті знання, уміння та навички, потребував допомоги вихователя, допускав помилки під час проведення занять, процесів життєдіяльності; вчасно оформив та подав на перевірку звітну документацію.

Оцінка **«задовільно»** ставиться, якщо здобувач освіти виконав програму практики, але в реалізації завдань всестороннього виховання допускав помилки, недостатньо ефективно застосовував теоретичну і методичну підготовку у проведенні занять та процесів життєдіяльності, вечорів, розваг, тематичних свят; не зумів налагодити належного контакту з дітьми, несвоєчасно і неякісно оформив звітну документацію.

Оцінка **«незадовільно»** ставиться, якщо здобувач освіти проявив порушення дисципліни, без причин пропускав практику; виявив недостатній рівень фахової підготовки; неефективно використовував методи і прийоми виховання, не проводив на належному рівні загальні заходи; не зумів налагодити належного контакту з дітьми та вихователями; не представив звітної документації практики на перевірку і рецензування.

7. Перелік звітної документації літньої педагогічної практики в ЗДО

1. Конспекти проведених студентом-практикантом 6 відкритих занять з різних змістових напрямів дошкільної освіти:
 - фізичного розвитку;
 - пізнавального розвитку (ознайомлення з навколишнім світом, природою);
 - мовленнєвого розвитку;
 - художньо-естетичного розвитку (образотворча діяльність) (із зразками дидактичних матеріалів) (два види діяльності на вибір).
2. Конспект проведення процесів життєдіяльності та різних форм роботи в I половину дня.
3. Конспект проведення процесів життєдіяльності в II половину дня.
4. Конспект проведення розваги або свята.
5. Конспект проведеної форми роботи з батьками.
6. Психолого-педагогічна характеристика дитини дошкільного віку.
7. Щоденник педагогічної практики (літньої).
8. Характеристика здобувача-практиканта, затверджена директором закладу дошкільної освіти.
9. Звіт про літню педагогічну практику.

Документація повинна бути оформлена на стандартних аркушах білого паперу і подана у папці. Документація може бути подана в рукописному вигляді або надрукована на комп'ютері. Титульна сторінка звітної документації обов'язково має бути в комп'ютерному друці.

Група здобувачів-практикантів, які проходили практику в одному закладі

дошкільної освіти, до звітної конференції готує:

1. Наочні посібники з методичним описом (1-2 в залежності від кількісного складу групи).
2. Фотогазету (фото-звіт, мультимедіа-звіт чи у іншій формі).

8. Рекомендована література

Базова

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні / Науковий керівник : А. Богуш. Київ, 2021. 38 с.
2. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / Автор. колектив; наук. керівник К. Крутій. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2011. 188 с.
3. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. Калуська. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 144 с.
4. Обов'язкова освіта дітей старшого дошкільного віку: форми здобуття, організація і зміст роботи: Збірник методичних матеріалів / [авт.-упоряд.: О. Долинна, А. Бурова, О. Низковська, Т. Носачова]. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 480 с.
5. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / [Н. Гавриш, Т. Панасюк, Т. Піроженко, О. Рогозянський, О. Хартман, А. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
6. Програма виховання і навчання дітей від 2 до 7 років «Дитина» / Наукові керівники: Проскура О., Кочина Л., Кузьменко В., Кудикіна Н. Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011. 328 с.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. Білан; за заг.ред. О. Низковської. Тернопіль : Мандрівець, 2022. 256с.
8. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. Аксьонова, А. Аніщук, Л. Артемова [та ін.]; наук. кер. О. Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР – Україна», 2019. 488 с.

Додаткова

1. Аматыєва О. Говорімо виразно: діагностика і формування виразності мовлення старших дошкільнят. *Дошкільне виховання*. 2019. №10. С.11-15.
2. Андрєєва Т. Виховання ціннісного ставлення до предметного довкілля у дітей дошкільного віку: предметне довкілля. *Рідна школа*, 2018. №3-4. С. 64-66.
3. Андрусич Н. Гаджети в житті дитини: за і проти : дитина і комп'ютер. Круглий стіл. *Дошкільне виховання*, 2018. №5. С.2-8.
4. Бенера В. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей. Навчально-методичний посібник за кредитно-модульною системою організації навчального процесу для студентів напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта». Київ:

Видавничий Дім «Слово», 2014. 384 с.

5. Біла І. Розвиток пізнавальної діяльності дошкільників. Кам'янець-Подільський: ПП Мошинський В., 2009. 120 с.

6. Богуш А. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник. К.: Вища шк., 2007. 542 с.: іл.

7. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей [Текст] : підручник для студентів ВНЗ. К. : Слово, 2010. 301 с.

8. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Київ : Видавничий дім «Слово», 2004. 367 с.

9. Богуш А., Лисенко Н. Українське народознавство в дошкільному навчальному закладі. Київ : Вища школа, 2004. 178 с.

10. Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 408 с.

11. Богуш А. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. 4-те вид., доопр. і доп. Х.: Вид-во «Ранок», 2013. 192 с.

12. Богуш А. Перші кроки грамоти: передшкільний вік: навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2013. 424 с.

13. Бочелюк О. Кімнатне квітникарство в дошкільному закладі. Вид. 2-ге, доп. Тернопіль. : Навчальна книга – Богдан, 2012. 240 с.

14. Дмитренко М. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. Київ : Ред. часопису «Народознавство», 2001. 576 с.

15. Загородня Л. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навчальний посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 144 с.

16. Захарчук Т. Секрети петриківського розпису. *Дошкільне виховання*. 2015. №8. С. 30–32.

17. Крутій К. Запроваджуємо комунікативно-діяльнісну технологію навчання рідної мови та розвитку мовлення : методична робота. *Вихователь-методист дошкільного заходу*. 2015. № 12. С. 10–18.

18. Ланіна І. Образотворче мистецтво для дошкільнят (5–6 роки). Харків : Видавництво «Ранок», 2012. 128 с.

19. Методика ознайомлення дітей з природою : хрестоматія / уклад. Н. Горопаха. Київ : Слово, 2012. 429 с.

20. Павелків Р., Цигипало О. Дитяча психологія. Практикум : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Рівне : Волинські обереги, 2008. 320 с.

21. Павелків Р., Цигипало О. Дитяча психологія навчальний посібник. 2-ге вид., випр. Київ : «Академвидав», 2015. 400 с.

22. Петриківський первоцвіт: методичний посібник / Упор. В. Купрієнко, Н. Міхіна, І. Корінько та ін. Тернопіль : Мандрівець, 2013. 40 с.

23. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка: підручник. 3-тє вид., випр. Київ : «Академвидав», 2015. 448 с.

24. Поніманська Т. Гуманістичний аспект психолого-педагогічної підготовки вихователя. Проблеми сучасної педагогічної освіти. Київ, 2001. С. 73–79.
25. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка: підручник. 2-ге вид., доповн. Київ : Академвидав, 2013. 464 с.
26. Розумне виховання сучасних дошкільнят. Методичний посібник / Н. Гавриш, О. Брежнєва, І. Кіндрат, О. Рейпольська. За заг. ред. Брежнєвої. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 176 с.
27. Світ чомучок. Організація дослідно-експериментальної роботи з дошкільниками / уклад. Л. Шик. Харків : Вид. група «Основа», 2014. 111 с.
28. Система реалізації завдань екологічної освіти та виховання дітей старшого дошкільного віку / укладачі О. Фоміна, Л. Марчук, Н. Тимошук. Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2012. 236 с.
29. Старченко В. Формування логіко-математичної компетентності у старших дошкільників: Навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку «Я у Світі». Київ : Світич, 2009. 80 с.
30. Сухорукова Г. В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Київ, 2010. 367 с.
31. Тимофєєва О. Кришталеві джерела : методичний посібник для вихователів та батьків з питань формування екологічної компетентності дошкільників. Тернопіль : Мандрівець, 2015. 216 с.
32. Фасолько Т. Технології розвитку дитячої художньої творчості. Кременець : Видавничий центр КОГПІ, 2011. 137 с.
33. Цікаві цифри: Використання прийомів ейдетики при ознайомленні з цифрами / Авт.-упор. О. Яловська. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 128 с.
34. Шульга Л. Штампографія : відкріймо дітям радість творчості. *Дошкільне виховання*. 2015. №9. С. 17–19.
35. Щербакова К. Методика формування елементів математики у дошкільників: навч. посіб. Київ : Вид.-во Європ. ун-ту, 2005. 392 с.
36. Яковлєва Н. Малювання. Конспекти занять для роботи з дітьми 4–5 років. Харків : Видавництво «Ранок», 2011. 88 с.
37. Яковлєва Н. Малювання. Конспекти занять для роботи з дітьми 5–6 років. Харків : Видавництво «Ранок», 2011. 72 с.
38. Яловська О. Пальчики дошкільнят: розвиваємо руку – розвиваємо мозок. Тернопіль: Мандрівець, 2011. 228 с.